

Nr 349.

Av herrar **Olson** i Göteborg och **Lundberg** i Hälsingborg, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 210, angående den fortsatta utbyggnaden och organisationen av landets försvarskrafter.

Den fortgående motoriseringen inom försvarsmakten och användandet i allt större utsträckning av signalmateriel samt utbyggandet av luftvärnsförbanden med komplicerad och ömtålig instrumentering gör det nödvändigt, att särskild personal som teknisk rådgivare anställs för denna materiels vård, underhåll, ersättning och reparation.

Med detta syfte genomfördes redan sommaren 1940 en försöksorganisation med arméingenjörer, genom vilken ett hundratal ingenjörer placerades vid olika då mobliserade förband inom armén. Dessa ingenjörer, som efter denna tid delvis varit hemförlovade, äro avsedda att tjänstgöra vid krigsfall. Nödvändigheten att även i fredstid ha till förfogande tekniskt utbildad personal i tillräcklig omfattning föranledde emellertid chefen för armén hösten 1940 att genom en kommitté utreda frågan om inrättandet av en särskild arméingenjörkår.

På grundval av denna kommittés utredningsresultat utarbetade chefen för armén ett förslag till upprättandet av en arméingenjörkår, vilket överlämnades till k. arméförvaltningen att beaktas vid uppgörandet av 1942 års petita. Departementschefen önskade dock ej vid detta tillfälle taga ställning till frågan, som han ansåg böra lösas i ett sammanhang tillsammans med den på dagordningen stående omorganisationen av hela försvarsväsendet, varför ärendet överlämnades till 1941 års försvarsutredning.

Försvarsutredningen uttalade, att ett permanent behov av ingenjörer inom olika specialfack för framtiden skulle göra sig gällande inom tygtjänsten, ett behov som främst hänförde sig till motormaterielen, luftvärnets instrument, signalmaterielen och verkstadstjänsten och som utredningen ansåg uppenbart vara skulle komma att ökas. Då behovet av ingenjörer sålunda kunde förutses bli bestående och snarare kunde väntas öka än minska, syntes det utredningen lämpligt, att denna personal knötes fastare till arméorganisationen än vad nu är fallet vid kontraktsanställning. Försvarsutredningen föreslog på den grund inrättandet av en särskild civilmilitär arméingenjörkår, omfattande ingenjörer av samtliga de kategorier, vilka erfordras inom tygtjänsten, och framlade även förslag till stat för arméingenjörkåren omfattande 1 arméöveringenjör, tillika chef för arméingenjörkåren, 6 förste arméingenjörer och 46 arméingenjörer av olika grader (sid. 164 samt 168—171 i betänkandet).

1942 års försvarsutredning vitsordade behovet men ansåg dock ej, att personalstaterna nu borde slutgiltigt bestämmas, då 1941 års militära förvaltningsutrednings resultat eventuellt kunde komma att inverka på dessa stater. Vad speciellt arméingenjörkåren beträffar förordade försvarsberedningen, »att frågan om utnyttjandet av tekniskt utbildad personal inom hela försvarsväsendet gjordes till föremål för en ingående utredning», och departementschefen, som förklarade sig dela försvarsutredningens samt de hörda myndigheternas och sammanslutningarnas uppfattning att civila teknici i ökad utsträckning borde tagas i anspråk inom arméorganisationen, anslöt sig till beredningens åsikt. Han förklarar sin avsikt vara, att sedan 1941 års militära förvaltningsutredning framlagt sitt betänkande, upptaga frågan om en hela försvarsväsendet ompännande undersökning rörande utnyttjandet inom den militära organisationen av ingenjörtekniskt utbildad personal. I avvaktan härpå torde behovet av ingenjörutbildad personal få tillgodoses genom tillfällig anställning i de olika former, som för närvarande kommit till användning.

Trots den klart positiva inställning till frågan, som tagit sig uttryck i departementschefens uttalanden, och det rimliga i tankegången att låta vidare åtgärder bli beroende av ytterligare utredningsresultat, kunna vi ej underlåta fästa uppmärksamheten på att vi befinna oss i en period av starkt forcedrad utbyggnad av vårt försvars materiella utrustning och att den rätta vården av detta materiel är en angelägenhet, som ej tål mycket uppskov, om ej kännbara konsekvenser skola uppkomma för armén och dess effektivitet liksom för de miljardvärden som den fått att vårda.

Med hänsyn till den enighet angående nyttan av en civilmilitär arméingenjörkår, som funnit uttryck i alla såväl militära som civila myndigheters och föreningars yttranden, och enigheten om att omfattningen av arméingenjörkåren enligt försvarsutredningen är den minsta tänkbara, borde utan fara för ett föregripande av pågående och kommande utredning en arméingenjörkår i fredstid upprättas med den omfattning som 1941 års försvarsutredning föreslagit.

Ett provisoriskt bibehållande av nu gällande ordning måste befaras medföra allvarligt men för arbetsresultatet, arméns effektivisering och materielens vidmakthållande. Det provisorium, som skapats genom kontraktsanställning av ett mindre antal luftvärnsingenjörer, motoringenjörer och signalingenjörer, är ej tillfredsställande. Genom den form, en sådan *civil*anställning får, blir ej ingenjören den ansvarige, utan endast ett rådgivande biträde till officeren, som har att taga ansvar i frågor, som ligga utanför hans kompetensområde. Detta gäller även krigsfall, då visserligen ett antal ingenjörer krigsplaceras i armén att sköta vården av den dyrbara materielen, och de förbliva civila utan rätt att taga ansvar, vilket särskilt poängteras genom en speciell civil uniform, intill dess en *civilmilitär* kår upprättas. Med bibehållande av nuvarande system i anställningsförhållandet får icke ingenjören den känsla av att bära ansvaret, som är första förutsättningen för ett effektivt arbete.

Uppskovet med inrättandet av arméingenjörkåren och den därav föranledda ovissheten om de blivande anställningsvillkoren kan befaras medföra,

att de ingenjörer, som nu blivit på kontrakt anställda och vilka haft anledning räkna med definitivt ordnade anställningsförhållanden från och med den 1 juli 1942, söka sig andra anställningar och armén går förlustig redan inarbetad personal. Även med hänsyn till nyrekryteringen vore ett omedelbart upprättande av arméingenjörkåren i föreslagen omfattning önskvärt. Skulle nämligen en större kår senare upprättas, komma säkerligen svårigheter att uppstå att i ett sammanhang erhålla nödigt antal arméingenjörer.

Införandet av fastare anställningsförhållanden skulle även möjliggöra att giva ingenjörerna ett än bättre underlag för deras verksamhet genom en speciell utbildning i militära frågor och tjänster, en utbildning, som ej lämpligen kunnat meddelas ingenjörer, som anställts enligt ett lätt lösbart kontrakt. Inrättandet utan dröjsmål av en arméingenjörkår skulle därför medföra en för sina uppgifter mer kvalificerad ingenjörsstab, än som genom kontraktsanställningen är möjligt. Ej utan betydelse är härvid den samhörighet i tjänsteavseende, som uppkommer genom anslutningen till en sammanhållande kår med en arméöveringenjör som personalchef.

Av det sagda torde ha framgått, att stora för armén betydelsefulla fördelar äro att vinna genom ett omedelbart inrättande av en arméingenjörkår och att detta bör kunna ske i den omfattning, försvarsutredningen föreslagit, utan att ytterligare utredningar därigenom föregripas. Till hävande av eventuellt förefintliga betänkligheter härutinnan vilja vi föreslå, att arméingenjörerna i första hand ej som andra inom armén anställas på livstid utan endast för viss tid (5—6 år).

Åberopande vad nu anförts få vi föreslå,

att riksdagen måtte besluta att oberoende av den utredning, som departementschefen har för avsikt att igångsätta för att planlägga frågan om en hela försvarsväsendet omspännande undersökning rörande utnyttjandet inom den militära organisationen av ingenjörtekniskt utbildad personal, upprättas en arméingenjörkår enligt det förslag och i den omfattning, som 1941 års försvarsutredning framlagt, samt

att de arméingenjörer, som enligt detta förslag komma att anställas i fredstid, bliva anställda genom förordnande på en tid av 5—6 år.

Stockholm den 2 maj 1942.

Erik Olson.

Sven Lundberg

i Hälsingborg.